

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
Професор Власенко О.М.

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ”

Освітній рівень	<u>другий (магістерський) рівень</u>
Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>221 «Стоматологія»</u>
Освітня програма	<u>Стоматологія</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи соціальної психології» підготовки на другому (магістерському) рівні, галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 221 Стоматологія, для студентів третього курсу стоматологічного факультету.

Розробники:

Тертична Н.А., доцентка кафедри загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, кандидат психологічних наук; доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та медичної психології
Протокол від «13» червня 2024 року №22

Завідувач кафедри, професор _____ Матяш М.М.

Робочу програму схвалено на засіданні Циклової методичної комісії з психологічних дисциплін для лікарських спеціальностей
Протокол №1 від «30» серпня 2024 року

Голова комісії, професор _____ Матяш М.М.

Перезатверджено:

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів - 3 кредити	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	Вибіркова
Модулів - 1	Спеціальність: 221 Стоматологія	Рік підготовки: 3
Змістових модулів - 1		Семестр: 5 або 6.
Індивідуальне науково- дослідне завдання: Побудова та проведення емпіричного дослідження психологічного клімату колективу.		Лекції: 10 годин
Загальна кількість годин - 90		Практичні заняття: 20 годин
Тижневих годин: аудиторних – 2, самостійна робота студента - 2	Освітній рівень: другий (магістерський) рівень	Самостійна робота: 60 годин
		Вид контролю: Диференційний залік

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Мета: засвоїти механізми та прийоми соціальної перцепції та способи психологічного впливу в процесі спілкування, визначити структуру особистості хворого, розкривати його систему установок та ставлень, розуміти його внутрішню картину хвороби, знати структуру групи, динаміку групових процесів та прийоми створення сприятливого психологічного клімату у професійному середовищі; розуміти основні закономірності входження особистості в групу, механізмів її соціалізації та десоціалізації, засвоєння статусно-рольових характеристик особистості та вміння використовувати ці знання у взаємодії в системі «лікар-лікар» та «лікар-пацієнт»; сформулювати у студентів систему соціально-психологічних знань; оволодіти основними категоріями та поняттями соціальної психології; розуміти механізми виникнення проблем у соціальній взаємодії особистості та шляхів їх попередження та подолання; інтегрувати знання про особистість, що надзвичайно важливо в практичній діяльності лікаря.

Результати навчання:

Знати: місце соціальної психології в системі наук про суспільство та людину, її предмет та об'єкт. визначення соціальної психології як науки, основні етапи її розвитку, теорії сучасної західної соціальної психології, зв'язок соціальної психології психології з

медициною, особливості соціалізації особистості в сучасних умовах, причини та наслідки патологічної дезадаптації особистості, поняття та основні характеристики соціальної ролі та різноманітні підходи до інтерпретації соціальних ролей, загальну характеристику та класифікацію малих та великих груп, психологічні особливості етнічних груп, основні підходи та напрями до вивчення малої групи, поняття групового рішення: групова поляризація, групова нормалізація, зсув до ризику.

Вміти: аналізувати зв'язки соціальної психології з іншими науками, використовувати психодіагностичні методи дослідження у соціальній психології, визначати особливості соціально-психологічного підходу до особистості, визначати фактори, що підвищують та знижують психологічну стійкість особистості, проаналізувати особливості формування потреби в спілкуванні в процесі онтогенезу, поняття афіліації та альтруїзму як складових потреби в спілкуванні, визначати причини виникнення труднощів у спілкування, інтерпретувати види особистісного впливу, визначати основні ознаки соціальної групи, параметри, що виділяють особистість як члена групи: групові норми та цінності, групові санкції, групові очікування, статус особистості, позиція, роль, ранг особистості, вирізняти структуру взаємовідносин в малих групах, визначати зміст основних механізмів групової динаміки.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Основні критерії:

- Правильність, повнота та обсяг знань, їх точність
- Якість відповіді студента (обґрунтування, грамотність, чіткість)
- Навички використання теоретичних знань та вмінь.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою, кількістю балів за виконання індивідуального завдання. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою. Студент отримує позитивну оцінку, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та практичні заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів. Мінімальний пороговий рівень оцінки – 111 балів.

Орієнтовні норми оцінювання відповідей студента:

«Відмінно» – якщо студент глибоко і всебічно знає зміст курсу, ознайомлений з рекомендованою навчально-методичною літературою, науковими першоджерелами, логічно і самостійно мислить, будує правильно і повно відповідь, що викладена літературною мовою у логічній послідовності, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує матеріал із профілем медичного вищого навчального закладу, демонструє високий рівень засвоєння знань, протягом семестру отримував переважно "5".

«Добре» – коли студент твердо знає курс і рекомендовану літературу, добре засвоїв матеріал і аргументовано викладає його, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу. Недоліки легко виправляються при відповідях на додаткові запитання викладача. Протягом семестру отримував переважно "4".

«Задовільно» – якщо студент в основному знає курс, ознайомлений з рекомендованою літературою, але непереконливо відповідає, плутає терміни, невпевнено

почувається, демонструє розуміння навчального матеріалу при недостатній повноті засвоєння понять або непослідовному викладі матеріалу, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом. Протягом семестру відповідав в основному на "3".

«**Незадовільно**» – коли студент не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не володіє науковими фактами, визначеннями, категоріями, правилами та законами. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Відповідь неправильна, студент виявляє незнання основних понять предмету. Часто пропускав лекції. На заняттях отримував в основному "2".

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (ФК):

ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

ФК 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Сутнісні характеристики соціальної психології

Змістовий модуль 1: Соціальна психологія в теорії та в практиці.

Тема 1. Сутність, структура, функції та категорії соціальної психології.

Предметна сутність соціальної психології. Структура соціальної психології. Історичні витоки та функції соціальної психології, її взаємозв'язок з іншими галузями знання. Зміст основних категорій соціальної психології. Завдання соціальної психології. Основні етапи розвитку соціальної психології як науки. Основні методологічні проблеми та теоретичні напрямки сучасної західної соціальної психології. Розвиток сучасної вітчизняної соціальної психології на основі нової соціально-економічної парадигми. Методологічні основи соціально-психологічного дослідження. Побудова соціально-психологічного дослідження. Характеристика основних типів дослідження: описове, кореляційне та експериментальне. Вимоги до соціально-психологічного дослідження: надійність та валідність. Характеристика основних методів дослідження в соціальній психології: спостереження, експерименту, опитувальні методи, тестування, вивчення документів, метод контент-аналізу. Особливості проведення соціально-психологічного дослідження в медичних закладах.

Тема 2. Соціалізація особистості . Механізми соціалізації.

Специфіка соціально-психологічного підходу до особистості. Зміст поняття «соціально-психологічна компетентність особистості». Соціально-психологічна структура особистості. Я-концепція. Локус контролю. Самоефективність та самопрезентація. Проблема детермінації соціальної поведінки особистості. Поняття соціалізації та її соціально-психологічний аспект. Механізми соціалізації. Основні етапи соціалізації особистості. Особливості соціалізації особистості в сучасних умовах. Причини та наслідки патологічної дезадаптації особистості. Соціально-психологічні чинники як детермінанти суїцидальної поведінки. Поняття психологічної стійкості особистості. Статус та позиція як основні характеристики входження особистості в групу. Поняття соціальної установки. Поняття та основні характеристики соціальної ролі. Проблеми ціннісних орієнтацій особистості та їх вплив на ефективність лікувальної взаємодії.

Тема 3. Поняття спілкування в соціальній психології. Афіліація та альтруїзм як складові потреби в спілкуванні. Категорія спілкування: визначення, структура, функції. Види спілкування. Формування потреби в спілкуванні в процесі онтогенезу. Афіліація та альтруїзм як складові потреби в спілкуванні. Показники незадоволеності потреби в спілкуванні. Довіра та псевдовіра у професійному спілкуванні лікаря. Причини виникнення труднощів у спілкуванні з пацієнтом. Поняття сором'язливості, типи сором'язливості. Види бар'єрів в спілкуванні. Дефектне спілкування: акцентуації характеру, ригідність, тривожність. Деструктивне спілкування: обман, брехня, егоїзм; агресивно-конфліктна взаємодія. Поняття конфлікту, види, функції. Психологічна сумісність. Типи міжособистісного впливу. Види та характеристика особистісного впливу. Способи опору негативним впливам. Основи формування психологічної стійкості лікаря.

Тема 4. Поняття соціальної групи. Великі групи.

Етимологічна характеристика поняття група. Основні ознаки соціальної групи. Загальна характеристика та класифікація малих та великих груп. Характеристики, що виділяють групу як цілісність: психологічний зміст спільної діяльності, композиція групи, структура групи, групові процеси. Параметри, що виділяють особистість як члена групи: групові норми та цінності, групові санкції, групові очікування, статус особистості, позиція, роль, ранг особистості. Натовп, аудиторія та публіка. Психологічні особливості етнічних груп. Ментальність та етноцентризм. Психологічні особливості українського національного характеру. Міжгрупові конфлікти: характеристика та шляхи подолання. Врахування національних характеристик у лікувальній взаємодії.

Тема 5. Структура взаємовідносин в малих групах. Групова динаміка.

Поняття та класифікація малих груп. Структура взаємовідносин в малих групах. Соціометрична структура групи. Групові процеси. Нормативна поведінка в групі. Поняття групових норм. Конформність і нонконформізм. Феномен деіндивідуалізації. Вплив меншості на групу. Референтні групи. Феномен групового тиску. Феномен групового мислення. Зміст основних механізмів групової динаміки. Лідерство і керівництво: єдність і розходження. Стиль керівництва і проблеми ефективності групової діяльності і згуртованості групи. Управлінські функції. Поняття групового рішення: групова поляризація, групова нормалізація, зсув до ризику. Основні фактори формування нової думки і прийняття рішення. Етапи прийняття групового рішення. Форми групових дискусій. Лікарський колектив як мала група. Особливості взаємовідносин у лікарському колективі. Шляхи побудови ефективної взаємодії у професійному колективі.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	л	п	сам.р.
Модуль 1. Сутнісні характеристики соціальної психології				
Змістовий модуль 1: Соціальна психологія в теорії та в практиці				
Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання.	16	2	2	12
Соціально-психологічні проблеми особистості.	18	2	4	12
Соціально-психологічна характеристика спілкування.	18	2	4	12
Соціальна психологія груп і міжгрупової взаємодії.	18	2	4	12
Психологія малих груп.	20	2	6	12
Всього:	90	10	20	60

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Теми	Кіл-сть год.
1.	Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання.	2
2.	Соціально-психологічні проблеми особистості.	2
3.	Соціально-психологічна характеристика спілкування.	2
4.	Соціальна психологія груп і міжгрупової взаємодії.	2
5.	Психологія малих груп.	2
	Всього:	10

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом семінарські заняття не передбачаються.

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Теми	Кіл-сть год.
1.	Історія, сутність, структура, функції та категорії соціальної психології.	2
2.	Соціалізація особистості. Механізми соціалізації.	2
3.	Входження особистості в групу. Статусно-рольові характеристики особистості.	2

4.	Поняття спілкування в соціальній психології. Афіліація та альтруїзм як складові потреби в спілкуванні.	2
5.	Труднощі міжособистісного спілкування. Механізми взаєморозуміння. Психологія впливу на інших людей.	2
6.	Особливості конфліктної взаємодії.	2
7.	Поняття соціальної групи. Великі групи.	2
8.	Структура взаємовідносин в малих професійних групах.	2
9.	Групова динаміка.	2
10.	Лідерство та керівництво. Стиль керівництва і проблеми ефективності групової діяльності і згуртованості групи.	2
	Всього:	20

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачаються.

9. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

№ п.п.	Назва теми	К-сть годин
1.	Місце та роль соціальної психології у практиці лікарської взаємодії.	4
2.	Соціалізація та соціальна установка у системі взаємодії «лікар-пацієнт».	4
3.	Соціально-психологічні аспекти спілкування. Сутність міжособистісної комунікації.	4
4.	Взаємодія та міжособистісний вплив у системі взаємодії «лікар-пацієнт».	4
5.	Феномен груп з погляду соціальної психології.	4
6.	Сутнісні ознаки та динамічні характеристики малої групи.	4
7.	Феномени лідерства та керівництва у лікарському колективі.	4
8.	Стиль керівництва і проблеми ефективності групової діяльності і згуртованості групи.	6
9.	Проблема групової згуртованості.	4
11.	Форми групових дискусій у медичному колективі.	4
12.	Лікарський колектив як мала група.	6
13.	Особливості взаємовідносин у лікарському колективі.	6
14.	Шляхи побудови ефективної взаємодії у професійному колективі.	6
	ВСЬОГО:	60

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі - ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. На індивідуальну роботу відводяться бали з поточного контролю за рішенням кафедри. Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентів за різні види індивідуальних завдань і додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ - підготовка повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем.

Завдання 1: Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання повідомлення-відповіді (на основі опрацювання першоджерел) на одне із запропонованих запитань чи завдань:

1. Історичні витoki соціальної психології та її зв'язок з іншими психологічними науками.
2. Соціальна психологія та соціологія, їх єдність та відмінності.
3. Розкрити зміст основних категорій соціальної психології.
4. Основні функції та завдання соціальної психології.
5. Причини та наслідки патологічної дезадаптації особистості.
6. Соціально-психологічні чинники як детермінанти суїцидальної поведінки.
7. Поняття психологічної стійкості особистості. Фактори, що підвищують та знижують психологічну стійкість особистості.
8. Характеристика основних підходів в розумінні поняття гармонії особистості.
9. Стратегії та тактики впливу та маніпулювання.
10. Довіра та псевдовіра у спілкуванні.
11. Охарактеризуйте домінуючі активності, що виступають як основа психологічної стійкості особистості.
12. Проаналізуйте групи психологічної залежності, що можуть виникати при зниженні психологічної стійкості особистості.
13. Який зміст виражає поняття «соціально-психологічна компетентність особистості»?
14. Конформізм та нонконформізм.
15. Феномен групового мислення.
16. Групові норми та правила.
17. Вплив меншості в малій групі.
18. Охарактеризуйте структурні компоненти малої соціальної групи.
19. Соціальна психологія в системі охорони здоров'я.

Завдання 2: Передбачається вивчення додаткових запитань для самостійного опрацювання, які не входять до плану аудиторних занять і забезпечують поглиблене вивчення студентами тем в процесі підготовки до практичних занять:

1. Проаналізувати етапи проведення соціально-психологічного дослідження за такою схемою:
  - Відповідність теми, мети, предмету, об'єкту та завдань дослідження.
  - Вид вибраної гіпотези її верифікованість.
  - Характер незалежних та залежних змінних.
  - Вид вибірки та її репрезентативність
  - Етапи та методика дослідження
  - Точність, валідність та надійність одержаних даних.
  - Методи статистичної обробки результатів.
  - Відповідність висновків меті та завданням дослідження.

2. Визначити об'єкт та предмет соціально-психологічного дослідження відповідно до теми дослідження (3 теми):
1. Ефективність зворотнього зв'язку в міжособистісних відносинах співробітників організації.
2. Фактори прийняття зворотнього зв'язку в діловому спілкуванні.
3. Соціально-психологічні фактори розвитку лідерських якостей керівника.
4. Складіть блок-схему основних напрямків сучасної західної соціальної психології: психоаналітичного, когнітивного, небіхевіористичного, інтеракціоніського. Виділіть основні ідеї і позиції кожного з виділених підходів. Представте свою роботу у вигляді логічно та послідовно вибудованих тез.
5. Проаналізувати результати соціометричного дослідження.
6. Прослідкувати спільні та відмінні характеристики делінквентної та маргінальної особистості.

Характеристика особистості	Схожі характеристики	Відмінні характеристики
Делінквентна особистість		
Маргінальна особистість		

7. Скласти таблицю (схему) складових соціально-психологічної компетентності особистості.
8. Проаналізувати методи вивчення локус контролю особистості.
9. Скласти таблицю «Труднощі інтеграції особистості в групу»

Основні труднощі інтеграції особистості в групу	Характеристики труднощів

10. Проаналізувати схожі та відмінні характеристики таких понять: «репутація», «популярність», «авторитет». Скласти на основі аналізу таблицю:

	репутація	популярність	авторитет
Схожі характеристики			
Відмінні характеристики			

11. Проаналізувати поняття «авторитет» та «авторитарність».
12. Скласти порівняльну таблицю основних перцептивних механізмів: ідентифікація, емпатія, егоцентризм, рефлексія, стереотипізація, каузальна атрибуція.
13. Скласти словник основних ефектів соціальної перцепції (ефект ореолу, ефект первинності та новизни, ефект пріоритету, ефект поблажливості).
14. Дати визначення основних проявів типів псевдодовіри.
15. Скласти порівняльну таблицю основних видів психологічного впливу: переконання, реакція зараження, навіювання, наслідування.
16. Скласти порівняльну таблицю таких понять: натовп, публіка та аудиторія.

Неорганізовані великі групи	Характеристика основних ознак
натовп	
публіка	
аудиторія	

17. Виділити чинники панічної поведінки та шляхи попередження.

Чинники панічної поведінки	Шляхи попередження панічної поведінки

18. Проаналізувати шляхи формування норм і правил у групі.

Структура взаємовідносин у групі	Шляхи формування норм і правил
формальна структура	
неформальна структура	

19. Проаналізувати умови, за яких вплив меншості у групі буде ефективним.

20. Скласти порівняльну таблицю основних концепцій розвитку групи.

Концепції розвитку групи	Основні характеристики

21. Обґрунтувати етапи розвитку професійної малої групи.

22. Скласти порівняльну таблицю понять «лідер» і «керівник»: основні відмінності.

23. Визначити стиль керівництва за характером діяльності керівника.

24. Скласти таблицю аналізу групового мислення:

	ознаки	причини	наслідки
Групове мислення			

25. Зробити психологічний аналіз анкети для працевлаштування.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовуються наступні методи навчання:

- усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- робота в групах;
- аналіз кейсів;
- круглі столи, дебати з соціально важливих проблем;
- дискусії з проблемних ситуацій;
- реферативні виступи;
- тестування в письмовій формі;
- виконання письмових завдань тощо.

12. МЕТОДИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ, РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань студентів є: систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання творчих завдань та розв'язання задач; виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів: тестові завдання; розрахункові завдання; обговорення проблеми, дискусія; аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу); ділові ігри (кейс-методи); презентації результатів роботи; інші.

Форма кінцевого контролю – **диференційний залік (ДЗ)** передбачає визначення рівня сформованих знань і навичок. Його проводять по завершенню вивчення дисципліни. Він включає контроль теоретичної та практичної підготовки. До кінцевого контролю з дисципліни допускаються студенти за умови **відвідування не менше ніж 75% навчальних аудиторних занять** (лекцій, практичних занять) із всією накопиченою сумою балів впродовж вивчення дисципліни «Етнопсихологія». У випадку, якщо студент відвідав **менше, ніж 75%** (пропусків у студента **більше 25% занять**) навчальних аудиторних занять, то він вважається таким, який не виконав навчальну програму й навчальний план з дисципліни, а отож має право повторно вивчати дисципліну.

Форма проведення (ДЗ) визначається навчальною робочою програмою з дисципліни. При встановленні оцінки за дисципліну враховують накопичену студентом кількість балів за поточне навчання. Допуском до складання (ДЗ) є 75% відвідування навчальних аудиторних занять, в тому числі і лекцій. Студент складає ДЗ з **тією кількістю балів**, яку він накопичив впродовж **поточного навчання**. Форма проведення ДЗ та вид завдань визначаються навчальною (робочою) програмою з дисципліни та регламентом кафедри. Зарахування кредиту за вивчену дисципліну здійснюється при умові накопичення загальної кількості отриманих студентом балів, що має бути не меншою за мінімальну, яка визначена робочою навчальною програмою з дисципліни і відповідає мініимальному значенню **оцінки Е**, а отже, складає **не менш ніж 111 балів**. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність – **200 балів** за шкалою ECTS.

Оцінювання результатів складання ДЗ здійснюється за 200 бальною системою контролю знань, прийнятого в університеті та національною шкалою і відображаються у відповідних відомостях. Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни

**Оцінювання знань із дисципліни проводять за відповідною шкалою:
ШКАЛА ECTS**

Успішність навчання студентів визначається за шкалою ECTS, яка є 7-бальною. 5-бальна нормована для успішних студентів

Оцінка за національною шкалою	Границі оцінок ECTS	Оцінка ECTS	Описання
Відмінно	170-200	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре	155 -169	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	140 - 154	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно	125 - 139	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	111 - 124	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)

Незадовільно	60 - 110	Fx	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	1 - 59	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною розробкою програми для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, і визначатися кількістю тем у модулі. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок				Мінімальна кількість балів *	
			Традиційні оцінки					Бали за виконання індивідуального завдання
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3,0	1	10	19	15	11	0	10	111

Загальне оцінювання модуля дисципліни.

Поточна успішність максимальна – 200 б. Тем практичних занять – 10	Форма підсумкового контролю
Змістовий модуль 1 –10 тем 1 тема – 19 балів Разом –190 балів Індивідуальна робота 10 балів	Диф. залік
РАЗОМ сума балів	200

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, ілюстративні матеріали. Мультимедійний лекційний матеріал, опорні конспекти практичних занять, документальні фільми, рекомендована література.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПОТОЧНОГО І ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Предмет сучасної соціальної психології: історія та перспективи.
2. Історичні витоки соціальної психології та її зв'язок з іншими психологічними науками.

3. Соціальна психологія та соціологія, їх єдність та відмінності.
4. Розкрити зміст основних категорій соціальної психології.
5. Основні функції та завдання соціальної психології.
6. Передісторія соціально-психологічної думки.
7. Психологія народів та мас як витoki соціальної психології.
8. Теорії організації та управління.
9. Експериментальний етап розвитку соціальної психології.
10. Розвиток соціальної психології на Україні.
11. Особистість в соціальній психології.
12. Проблема особистості в соціальному просторі.
13. Соціалізація особистості.
14. Причини та наслідки патологічної дезадаптації особистості.
15. Соціально-психологічні чинники як детермінанти суїцидальної поведінки.
16. Поняття психологічної стійкості особистості. Фактори, що підвищують та знижують психологічну стійкість особистості.
17. Характеристика основних підходів в розумінні поняття гармонії особистості.
18. Статус та позиція як основні характеристики входження особистості в групу.
19. Генезис ролі: характеристика основних стадій
20. Формування потреби в спілкуванні в процесі онтогенезу.
21. Афіліація та альтруїзм як складові потреби в спілкуванні.
22. Закономірності формування симпатії до інших людей.
23. Гендерні характеристики потреби в спілкуванні.
24. Причини виникнення труднощів у спілкуванні.
25. Види бар'єрів в спілкуванні.
26. Дефектне спілкування: акцентуації характеру, ригідність, тривожність.
27. Деструктивне спілкування: обман, брехня, егоїзм; агресивно-конфліктна взаємодія.
28. Стратегії та тактики впливу та маніпулювання.
29. Довіра та псевдовіра у спілкуванні.
30. Охарактеризуйте домінуючі активності, що виступають як основа психологічної стійкості особистості.
31. Проаналізуйте групи психологічної залежності, що можуть виникати при зниженні психологічної стійкості особистості.
32. Який зміст виражає поняття «соціально-психологічна компетентність особистості»?
33. Як соціальна адаптація та інтеріоризація виявляються у процесі соціалізації особистості?
34. Типи міжособистісного впливу.
35. Види та характеристика особистісного впливу.
36. Особливості формування неформальних стосунків у спілкуванні.
37. Теорії групової динаміки (Уманський, Петровський)
38. Механізми групової динаміки.
39. Лідерство та керівництво: теорії та класифікації.
40. Стили та типології лідерства.
41. Поняття групового рішення: групова поляризація, групова нормалізація, зсув до ризику.
42. Етапи прийняття групового рішення.
43. Форми групових дискусій.
44. Теорії групової динаміки (Уманський, Петровський)
45. Механізми групової динаміки.
46. Лідерство та керівництво: теорії та класифікації.
47. Стили та типології лідерства.

48. Поняття групового рішення: групова поляризація, групова нормалізація, зсув до ризику.
49. Етапи прийняття групового рішення.
50. Форми групових дискусій.
51. Охарактеризуйте параметри що виділяють групу як цілісність: психологічний зміст спільної діяльності, композиція групи, структура групи, групові процеси.
52. Охарактеризуйте параметри, що виділяють особистість як члена групи: групові норми та цінності, групові санкції, групові очікування, статус особистості, позиція, роль, ранг особистості.
53. Основні ознаки натовпу як одного з видів великої групи.
54. Психологічні особливості етнічних груп. Ментальність та етноцентризм.
55. Психологічні особливості українського національного характеру.
56. Поняття та класифікація малих груп.
57. Групові процеси.
58. Конформізм та нонконформізм.
59. Феномен групового мислення.
60. Групові норми та правила.
61. Вплив меншості в малій групі.
62. Охарактеризуйте структурні компоненти малої соціальної групи.
63. Прокоментуйте основні підходи та напрями до вивчення малої групи.
64. Розкрийте зміст основних механізмів групової динаміки.
65. Проаналізуйте основні характеристики групової норми.
66. Наведіть приклади прояву конформізму.
67. У чому полягають зовнішні і внутрішні підпорядкування індивіда групі.
68. Етимологічна характеристика поняття група.
69. П'ять фундаментальних понять з проблеми групи в соціальній психології.
70. Основні ознаки соціальної групи.
71. Загальна характеристика та класифікація малих та великих груп.
72. Міжгрупові конфлікти: характеристика та шляхи подолання.
73. Поняття та задачі прикладної соціальної психології.
74. Галузі застосування соціально-психологічних знань.
75. Особливості використання соціально-психологічних знань в економіці та бізнесі.
76. Напрямки соціально-психологічних досліджень в політиці.
77. Соціальна психологія та проблеми сім'ї.
78. Психологічна характеристика реклами.
79. Соціальна психологія в системі охорони здоров'я.
80. Проаналізуйте функції прикладної соціальної психології.
81. Охарактеризуйте особливості застосування соціально-психологічних досліджень у системі охорони здоров'я.
82. Розкрийте суть основних проблем прикладної соціальної психології у сфері сім'ї.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020
2. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 688 с.
3. Психологія міжгрупової взаємодії у вимірах війни і миру : навчальний посібник / [Л. Г. Чорна, П. П. Горностай, В. І. Вус, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка] ; за наук. ред.

- Л. Г. Чорної ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький: Імекс ЛТД, 2023. – 146 с.
4. Соціальна психологія/ Слюсаревський М., Хазратова Н. - Видавництво Львівська політехніка. – 2019. – 352с.
  5. Столяренко О.Б. Психологія особистості. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 280 с.

Допоміжна:

1. Андриєнко Е.В. Попович І. С Психологія соціальних очікувань особистості: монографія / І. С. Попович. – Херсон: ПАТ «ХМД», 2017. – 504 с.
2. Васильків, О. Понятійні виміри соціально-психологічної допомоги населенню / О. Васильків // Психологія і суспільство. – 2018. – № 1-2. – С. 163-170.
3. Оптимізація групової взаємодії в малих групах : посібник / П. П. Горностай, Л. Г. Чорна, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка, Г. В. Циганенко ; за наук. ред. П. П. Горностая ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. – 126 с.
4. Попович, І. С. Психологія соціальних очікувань особистості : методологія, теорія і практика: навч.-метод. посібник / І. С. Попович. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. – 158с.
5. Психологія розвитку та успіху особистості/ Варій М., Терлецька Ю. - Видавництво Львівська політехніка. – 2017. – 292с.
6. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.
7. Татенко, В. Соціальна психологія впливу: монографія / В. Татенко. – К. : Міленіум, 2018. – 216 с.
8. Череповська Н., Н. Дідик. Медіапсихологічні ресурси подолання травми війни : практичний посібник / уклад. Н. Череповська ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. – 210 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://pidruchniki.com/>
2. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича www.library.univ.kiev.ua
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
4. Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>